

РЕШЕНИЕ

№ 1324

гр. Варна, 13.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Невин Р. Шакирова

Членове: Николай Св. Стоянов
мл.с. Виляна Н. Михалева

при участието на секретаря Галина Г. Славова
като разгледа докладваното от Невин Р. Шакирова Въззивно гражданско дело № 20233100501772 по описа за 2023 година

Производството е по реда на глава XX от ГПК.

Образувано е по повод въззивна жалба на Р. М. Р. срещу Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав, **В ЧАСТИТЕ**, както следва:

- с която на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ е отхвърлен предявеният от въззивника срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да му заплати разликата над 50 лв. до пълния предявен размер на иска от 600 лв., сума представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на заплатено възнаграждение на адвокат за защита и съдействие, понесени в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението;
- с която на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ е отхвърлен предявеният от въззивника срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на

ответника да му заплати разликата **над 4000 лв. до пълния предявен размер на иска от 10000 лв.**, сума представляваща обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението;

- с която **на основание чл. 2б, ал. 1 от ЗОДОВ** е отхвърлен предявеният от въззивника срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да заплати на ищеца обезщетение за неимуществени вреди, понесени в резултат на нарушение на правото на разглеждане и решаване в разумен срок по чл. 6, пар. 1 от КЗПЧОС на ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, изразяващи се в преживяни стрес, душевни болки и страдания в причинна връзка с бавното и неефективно разследване и неосъществяване на контрол от страна на наблюдаващия прокурор по соченото ДП, ведно със законната лихва върху сумата, считано от считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението.

Въззивната жалба е основана на оплаквания за неправилност, незаконосъобразност и необоснованост на решението, както и постановяване в противоречие със съдебната практика. Изложени са съображения, че неправилно в обжалваното решение ВРС е приел, че в договора за правна помощ, представен в ДП е отбелязано плащане на сумата от 100 лв., от които присъдил на ищеца 50 лв. Съдът не е съобразил в тази връзка момента на уговаряне на адвокатското възнаграждение; че повдигнатото обвинение е било в извършване на тежко престъпление; както и минималните размери на адвокатските възнаграждения към 2009г. От друга страна договорът за правна защита е бил представен в ДП при първото процесуалното действие на 16.12.2011г., като за извършената в последствие защита пълномощникът не е имал възможност да отбелязва в договора донасянето на възнаграждение. Платеното и претендирано възнаграждение отговаря на извършената работа, а от свидетелските показания се установява системното заплащане на суми. В същото време определената сума от 4000 лв. за понесените от въззивника неимуществени вреди е крайно недостатъчна, както с оглед тежката правна квалификация на престъпленията, в извършване на които му е било повдигнато обвинение, така и поради неразумния срок на разследване, без наличие на правно и фактическо основание. За идентично обвинение, повдигнато на другата обвиняема по същото ДП Св.Н., по същото време и при същите условия е определено обезщетение в размер на 7000 лв. с влязло в сила решение по в.гр.д. № 2277/2022г. по описа на ВОС, като няма основание за различно третиране на въззивника. Ето защо отправя искане обжалваното решение да се отмени в обжалваните части и вместо него се постанови друго, с което

предявените искове да се уважат в цялост.

Въззивна жалба е депозирана и от Прокуратурата на Република България, чрез РП – Варна срещу Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав, **В ЧАСТИТЕ**, както следва:

- с която **на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ** въззивната прокуратура е осъдена да заплати на Р. М. Р. с ЕГН ***** сумата от **50 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на заплатено възнаграждение на адвокат за защита и съдействие в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението;
- с която **на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ** въззивната прокуратура е осъдена да заплати на Р. М. Р. с ЕГН ***** сумата от **4000 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението.

Жалбата е основана на оплаквания за недопустимост на решението, поради това, че ВРС се е произнесъл по нередовна искова молба: същата не е подписана от ищеца, нито от редовно упълномощен от него процесуален представител на ищеца. По делото пред първата инстанция не е представено надлежно подписано от ищеца пълномощно, с което е учредена надлежна представителна власт в полза на адв. Киров. От друга страна, съдът не се е произнесъл по релевираното в отговора на исковата молба възражение за частично погасяване на претенцията за законна лихва с оглед датата на образуване на производството по делото – 02.11.2021г. Така Постановлението за частично прекратяване на воденото срещу ищеца НП е влязло в законна сила на 19.07.2017г. По отношение на претенцията за лихва е приложим 3-годишен давностен срок, поради което претенциите за периода от 19.07.2017г. до 02.11.2018г. са погасени по давност. Ето защо е отправено искане за обезсилване на решението, а евентуално – за отмяна и постановяване на друго, с което исковете за лихва върху присъдените обезщетения до 02.11.2018г. да се отхвърлят като погасени по давност.

В отговор на жалбата Р. М. Р. оспорва поддържаните в нея оплаквания като

неоснователни и моли жалбата да се остави без уважение. Посочва, че липсата на пълномощно може да се дължи на деловодно грешка, тъй като след изпращане на двете искиви молби /на Св.Н. и на Р. Р./ в един плик, във ВРС са били образувани четири дела, при което е възможно книгата да са неправилно защити в другите дела.

Постъпила е и **частна жалба** от Р. М. Р. срещу Определение № 7848 от 28.06.2023г. постановено по същото дело, с което **на основание л. 248, ал. 1 от ГПК** е изменено Решение № 1413 от 27.04.2023г. в частта относно разноските като присъдените в полза на ищеца разноси съразмерно с уважената част на исковите вместо 584.58 лв. са намалени на 11.46 лв. – за държавна такса.

Частната жалба е основана на оплаквания за неправилност на определението, с което по същество се отменя първоначално присъденото адвокатско възнаграждение в размер на 573.12 лв., определено по реда на чл. 38, ал. 2 от ЗА с аргумент, че по делото не е представен договор за правна защита и съдействие. Твърди, че такъв е бил приложен към исковата молба и последващото деловодно объркване в движението на документите не следва да се тълкува в ущърб на страната. Моли в тази връзка обжалваното определение да се отмени и вместо него се постанови друго, с което молбата за изменение да се остави без уважение с извод за дължимост на адвокатско възнаграждение.

Отговор на частната жалба не е депозиран от въззиваемата прокуратура.

В хода на проведеното по делото съдебно заседание, въззивникът в писмена молба поддържа позицията си по спора, а Прокуратурата на РБ чрез представител оспорва жалбата и поддържа депозираната от нея.

Пред въззивната инстанция е представено пълномощно от 18.09.2023г. /л. 66 от делото/, с което ищецът потвърждава всички извършени от негово име без представителна власт процесуални действия до този момент. С последното съдът приема, че са санирани нередовностите по предявяването на исковата молба.

При проверка валидността и допустимостта на решението в обжалваната част, съобразно нормата на чл. 269, пр. I от ГПК, съдът не открива пороци, водещи до неговата нищожност или недопустимост.

Производството пред ВРС е образувано по предявени от Р. М. Р. срещу Прокуратурата на Република България осъдителни искиве за обезщетение на претърпени вреди от обвинение в извършване на престъпление от общ характер, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, **с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 и чл. 26 от ЗОДОВ вр. чл. 86 от ЗЗД** за осъждане на ответника да заплати сумата от **600 лева** – обезщетение за имуществени вреди под формата на заплатено възнаграждение на адвокат за защита и съдействие по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, както и да заплати сумата от **10 000 лева** – обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на

16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по същото водено ДП и за нарушаване на правото му на разглеждане и решаване на делото в разумен срок по чл. 6, § 1 от Конвенцията, ведно със законната лихва върху всяка претендирана главница считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението /съгласно допуснато от ВРС изменение на иска на основание чл. 214 от ГПК в с.з. от 23.09.2022г. и уточнения, вкл. и пред ВОС с молба от 26.09.2023г./.

Фактическите твърдения, на които са основавани исквете са в следния смисъл: през м. юни 2010г. ищецът бил призован в РУ на МВР – Несебър за даване на показания по повод закупен имот година преди това, разследвано от полицията по съмнение за измама, при което му били снети показания като свидетел. На 16.01.2012г. бил привлечен като обвиняем за участие в извършване на измама като му било повдигнато обвинение за измама в особено големи размери, при което дал обяснения как и при какви обстоятелства закупил имот, за който тогава разбрал, че всъщност измамен е и той самия, доколкото същият имот бил продаден чрез съставени неистински документи. За защита по образуваното срещу него наказателно производство упълномощил адв. С. К., за което му заплатил сумата от 300 лв. В хода на производството бил призован още няколко пъти за допълнителни действия по разследването, като за всяко действие заплатил на пълномощника по 100 лв., с което общо заплатената от него сума за адвокатско възнаграждение достигнала до сумата от 600 лв. Независимо от положените от защитника му усилия и отправени до ответната прокуратура искания за по-ефективно разследване и приключване на производство, по ДП в продължение 3-4 години не се случвало нищо съществено. Производството срещу ищеца в крайна сметка било прекратено с Постановление на прокурор от РП Несебър от 11.07.2016г., връчено на съпругата му на 11.07.2017г. и влязло в сила на 19.07.2017г. По отправено искане за обезщетение на вреди, причинени от неразумен срок на разследването по административен ред, компетентният орган приел, че искането му е просрочено, поради което преписката била прекратена. По тези съображения ищецът предявява искове за обезщетение на вреди понесени, както от незаконното обвинение в извършване на престъпление, поддържано в продължение на 5 години, така и от нарушеното му право на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Вследствие описаните действия на Прокуратурата ищецът понесъл душевни тревоги, стрес и притеснения от привличането му като обвиняем за деяние, което не е извършил, което несъмнено се е отразило негативно на психиката му; понесъл също имуществени вреди изразяващи се в платени адвокатски възнаграждения на ангажирания за защитата му адвокат. В този смисъл отправил искане за положително произнасяне по предявените искове.

В отговор на исковата молба, Прокуратурата на РБ оспорила исквете по основание и по размер. Заявила възражение за погасяване на предявените искове по давност с оглед момента на издаване на постановлението за частично прекратяване на наказателното производство спрямо ищеца – 11.07.2016г. и датата на предявяване на исковата молба -

02.11.2021г. По претенцията за обезщетение на имуществени вреди оспорила факта на реално плащане на исковата сума под формата на адвокатско възнаграждение, а по претенцията за обезщетение на неимуществени вреди оспорила твърдяните вреди да са пряка и непосредствена последица от поведение на ответната Прокуратура, свързано с воденото наказателно производство; че описаните вреди не са конкретизирани и не са доказани; а заявеният размер – като силно завишен и несъответен на принципа за справедливост и на икономическия стандарт установен за страната ни. Посочила, че следва да се съобрази обстоятелството, че в хода на наказателното производство спрямо Р. е била взета мярка за неотклонение „подписка“, която не е довела до ограничаване на правата и свободите му, нито до настъпване на трайни вреди във физическото и психично здраве на ищеца. Ищецът е бил в процесуалното положение на обвиняем в периода от 16.12.2011г. до 11.07.2016г., т.е. около 4 години и половина, който срок не е неразумен, като спрямо него са извършени само няколко процесуални действия – привличане като обвиняем, разпит в това качество и предявяване на разследването. За част от периода делото е било спряно. Касае се за ДП с повече от един обвиняем, което е било с фактическа и правна сложност, по което Прокуратурата добросъвестно и ритмично е извършвала процесуални действия. По делото не се твърди и не се доказва умишлено забавяне на наказателното производство или забавяне, дължащо се на недобросъвестно процесуално поведение на органите по разследване. Оспорила също допустимостта на иска за обезщетение по реда на чл. 26, ал. 1 от ЗОДОВ поради неизчерпване на административната процедура, тъй като молбата на ищеца е подадена след срока по чл. 60а, ал. 4 от ЗСВ. Еwentуално оспорила същия по основание поради недоказаност на конкретни незаконосъобразни действия на представители на ответника довели до нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, а твърдяните вреди като неуточнени и недоказани, както и че са настъпили в причинна връзка именно с продължителността на производството. Претенциите за лихва за забава също оспорила като погасени по давност, като с оглед момента на предявяване на исковата молба еwentуално същите биха били дължими от 02.11.2018г. Отправила искане за постановяване на решение, с което предявените искове да се отхвърлят в цялост с извод за неоснователност.

СЪДЪТ, след преценка на становищата на страните, събраните по делото доказателства, по вътрешно убеждение и въз основа на приложимия закон, приема за установено следното от фактическа страна:

С Постановление за привличане на обвиняем от 16.01.2012г., разследващ полицай при РУП – Несебър по БП № 14-183/2010г. по описа на РУП – Несебър постановил привличане в качеството на обвиняем на Р. М. Р. за престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 вр. ал. 1 от НК, затова, че на 30.11.2009г. в гр. Несебър в кантората на нотариус Л.Ч. в съучастие като съизвършители със Св.Н. и Б.Б. чрез използване на неистински документи е получил без правно основание чуждо недвижимо имущество в големи размери, а именно апартамент с ид. 61056.501.410.1.3 с площ от 68.90 кв.м. в гр. Равда, на стойност 100 000 лева, собственост на В.Л. с намерение да ги присвои, като е

придобил апартамента в своя полза от пълномощника Б.Б.. Взета му е мярка за неотклонение „Подписка“; разпитан е в това качество и му е предявено разследването.

С постановление за привличане на обвиняем от 10.02.2012г. разследващ полицай при РУП – Несебър по БП № 14-183/2010г. по описа на РУП – Несебър постановил привличане в качеството на обвиняем на Р. М. Р. за престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и 5 вр. чл. 209, ал. 1 от НК, затова, че на 30.11.2009г. в гр. Несебър, с цел да набави за себе си и за Св.Н. имотна облага, с Б.Б. след предварителен сговор за осъществяване на деянието, възбудил у нотариус Л.Ч. заблуждение, че Б.Б. е пълномощник на В.Л., гражданка на Република Казахстан участвайки като купувач в привидна сделка за продажба на апартамент от 68.90 кв.м. с ид. 61056.501.410.1.3 в гр. Равда, общ. Несебър и съдействайки за продажба на апартамент от 63 кв.м. с ид. 61056.501.410.1.8 в гр. Равда от Б.Б. на Св.Н., причинил на В.Л. имотна вреда в големи размери – 191 400 лева. Взета му е мярка за неотклонение „Подписка“; разпитан е в това качество и му е предявено разследването.

С Постановление от 11.07.2016г. на прокурор при РП – Несебър е постановено частично прекратяване на ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър по отношение на извършено престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК и по чл. 210, ал. 1, т. 2 и 5 вр. чл. 209, ал. 1 от НК от лицето Р. М. Р. поради това, че не е доказано от обективна и субективна страна престъплението да е извършено от посоченото лице. Постановлението е връчено на ищеца чрез съпругата му на 11.07.2017г. /л. 102/.

Видно от договор за правна защита и съдействие от 05.03.2011г. /л. 91/ Св.Н. и Р. Р. възложили на адв. С. К. дейността по упражняване на правна защита и съдействие, изразяваща се в защита по ДП за измама с имот в гр. Равда, като договорили възнаграждение в размер на 300 лева, от която сума като платена отразили сумата от 100 лв. без посочен начин на плащане.

По искане на ищеца пред ВРС са събрани и гласни доказателства посредством показанията на свидетеля Св.Н.. В показанията си свидетелката установява, че познава ищеца от дълги години. Преди 10-11 години решили да си закупят апартаменти, като след няколко месеца разбрали, че има проблем, че от добросъвестни купувачи се оказали престъпници. Освен на ищеца, обвинение било повдигнато и срещу нея. Около 4-5 години двамата с ищеца ходили при разследващия полицай и като всеки човек в тяхното положение се чувствали ужасно притеснени и разстроени. Ситуацията била доста стресова.

С Констативен протокол от 29.06.2021г., състав на специализираното звено на ИВСС, определен по реда на чл. 60в, ал. 3 от ЗСВ, разгледал заявление рег. № РС-21-188/05.05.2021г. подадено по реда на чл. 60а и сл. от ЗСВ от Р. М. Р., при което констатирал, че заявлението е подадено извън срока по чл. 60а, ал. 4 от ЗСВ, поради което се явява недопустимо и не подлежи на разглеждане по реда на глава трета „а“ от същия закон.

Въз основа на тези факти в обжалваното решение ВРС приел, че с оглед установената продължителност на ДП е налице забавяне на същото, а с оглед доказанния размер на обичайните при сходни случаи неимуществени вреди определил общо обезщетение в размер

на 4000 лева от незаконното обвинение. По претенцията по чл. 2б, ал. 1 от ЗОДОВ приел, че са недоказани неимуществени вреди от нарушаване на правото на разглеждане на делото в разумен срок. А по иска за имуществени вреди приел, че от съдържанието на договора за правна помощ при непосочване на заплатената от всеки от доверителите сума, следва да се приеме, че платената сума от 100 лв. е платена от тях по равно, поради което присъдил на ищеца сумата от 50 лв. като обезщетение за имуществени вреди.

СЪДЪТ, въз основа на така установеното от фактическа страна, прави следните **правни изводи**:

По предявения иск за присъждане на обезщетение на неимуществени вреди:

Съгласно чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от прокуратурата, при обвинение в извършване на престъпление, ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето. Разпоредбата на чл. 4 от ЗОДОВ предвижда, че на обезщетяване подлежат тези вреди, които са пряка и непосредствена последица от повдигнатото обвинение, т.е. само вредите, които са настъпили и се дължат на наличието на незаконно обвинение и не биха се проявили, ако такова обвинение липсваше.

Пряка причинно-следствена връзка от друга страна е налице, когато деянието, незаконното обвинение в случая е решаващо, вътрешно необходимо /не случайно/ свързано с резултата; в цялата поредица от явления причината предшества следствието и го поражда, като вредата закономерно произтича от деянието.

Законовата уредба е доразвита с ТР № 3/04г. от 22.04.2005г. на ОСГК на ВКС и с цялостната практика на ВКС. Съгласно т. 11 от ТР № 3/2004г. обезщетението за имуществени вреди се определя с оглед особеностите на всеки конкретен случай и при наличие на причинна връзка с незаконните актове на правозащитните органи.

Установено е в конкретния случай и няма спор по делото, че досъдебното производство, по което първоначално е повдигнато незаконно обвинение с постановление на разследващ полицай от 16.01.2012г. срещу ищеца е било прекратено поради това, че деянието не е извършено от обвиняемия с влязло в сила постановление за прекратяване на 19.07.2017г. Т.е. незаконното обвинение в извършване на престъпление спрямо ищеца е продължило 5 години и 6 месеца.

Т.е. на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Прокуратурата дължи обезщетение заради неправомерната ѝ преценка за наличие на основателно предположение, по смисъла на чл. 211 от НПК, че именно ищецът е извършил процесното престъпление, което е станало причина срещу него да се предприемат действия, свързани с осъществяване на принуда при участието му в процеса като обвиняем, оказали се предвид прекратяването на производството – незаконни.

Съгласно установената съдебна практика, която настоящият съдебен състав споделя, справедлив е този размер на присъденото обезщетение, при определянето на който съдът е съобразил всяко едно от установените по делото обстоятелства, преценил е адекватното му

значение за случая, съобразявайки конкретното му отражение върху живота на пострадалото лице. Съответно, не е съобразен критерият за справедливост по чл. 52 от ЗЗД, когато на едни обстоятелства се отдава по-голямо значение от необходимото, за сметка на други, когато се присъжда обезщетение за неустановени по надлежния ред обстоятелства или се обезщетяват вреди, които не са в причинна връзка с конкретно воденото наказателно производство.

Всяко наказателно производство води до изпитване на негативни емоции и стрес у обвинения с оглед очакването на бъдеща репресия. В случая, съдът отчита от една страна – възрастта на ищеца към момента на привличането му в качеството му на обвиняем /36 годишен към 16.01.2012г./, тежестта на обвинението – лицето е разследвано за извършването на тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК умишлено престъпление; броя и вида на извършените спрямо ищеца процесуални действия – привличане в качеството на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение „подписка“, разпит и предявяване на разследването /на 16.01.2012г./; привличане в качеството на обвиняем и вземане на мярка за неотклонение „подписка“ /на 10.02.2012г./; разпит на обвиняем /на 09.03.2012г. и на 13.02.2013г./ и предявяване на разследването /на 26.04.2016г./; периода на наказателното производство /5 години и 6 месеца/ - нарушаващ разумния срок за разглеждане по смисъла на чл. 234 от НПК; високата фактическа и правна сложност на делото /безспорно е по делото, че ДП е водено срещу няколко обвиняеми лица/; развитието на делото само в досъдебна фаза и приключването му в досъдебната фаза с постановление за прекратяване; наложените мерки за неотклонение „Подписка“; същевременно минималния брой процесуални действия, проведени с негово участие. По делото няма данни негативният ефект на незаконното обвинение и проявленията на отделните извършени спрямо ищеца процесуални действия в случая да е рефлектирал в изключително тежка степен върху начина и средата на живот на ищеца. С оглед обичайната степен на засягане на неимуществени права, изхождайки от обществения критерий за справедливост, предвид съществуващите в страната общественоекономически условия за живот, справедливо и достатъчно е глобалното общо обезщетение да се определи в размер на сумата 5000 лева /включваща и вредите по чл. 26 от ЗОДОВ от нарушаване на разумния срок за приключване на делото/. Съдебният състав намира, че този размер на обезщетението съответства на характера и интензитета на претърпените неимуществени вреди, както и на вида и продължителността на упражнената спрямо въззивника процесуална принуда. По делото не е установено ищецът да е претърпял неимуществени вреди в по-висок размер и с по-силен интензитет от така отчетените.

При определяне на този размер съдът съобрази отделно, че се касае за процесуални действия, предприети по съответния ред, които са с еднократно действие и за които по делото не са ангажирани категорични и убедителни доказателства, установяващи такова отражение върху начина и средата на живота на ищеца, надхвърлящо по интензитет обичайното такова. От показанията на разпитания единствен свидетел по делото в тази връзка не се установява ищецът да е понесъл безпокойство, тревожност, притеснение и стрес, надхвърлящи по степен и интензитет неимуществените вреди в този смисъл, които всеки човек поставен на мястото на ищеца би понесъл. От същите се установява единствено,

че първоначално ищецът бил шокиран от обстоятелството, че от добросъвестен купувач бил третиран като престъпник, като според показанията на единствената свидетелка „всеки човек би се чувствал ужасно притеснен и разстроен“. Събраните по делото гласни доказателства не установяват с достатъчна конкретика, отчетливост и сигурност преживяванията на ищеца, понесените от него отрицателни чувства и усещания и начина, по който преживяното се е отразило върху начина му живот. А както съдът вече посочи, обезщетение не може да се присъжда за неустановени по надлежния ред обстоятелства, доколкото това би било в разрез с принципа на справедливост. Без значение при определяне на справедливия размер на обезщетението за неимуществени вреди на база съвкупната оценка на събраните по делото доказателства е, какъв размер на обезщетението е определен на свидетелката Св.Н., в аналогична ситуация с тази на ищеца, по друго дело и доводите в тази насока в жалбата са неотнормими към предмета на разглеждания спор. Ето защо и въз основа на съвкупността на събраните по делото доказателства, съдът приема, че обезщетението за доказаните по делото действителни неимуществени вреди понесени от ищеца в причинна връзка от незаконното обвинение следва да се определи в размер на 5000 лева, като за разликата до пълния предявен размер от 10000 лева исковата претенция е недоказана по размер, поради което следва да се отхвърли.

Като правилно, с оглед допуснатото пред първата инстанция изменение на иска и уточненията въведени пред настоящата инстанция, следва да се приеме, че макар ищецът първоначално да е посочил като отделни основания на исканията си за обезщетение за неимуществени вреди – чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ и чл. 26 от ЗОДОВ – в случая претенцията е една и е по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, тъй като при определяне на обезщетението съдът задължително взема предвид и продължителността на воденото наказателно производство, респ. дали е приключено в разумен срок. Касае се за обстоятелство, което след изменението на ЗОДОВ, в чл. 26 /ДВ, бр. 98/2012г./ законът посочва като самостоятелно основание за отговорност на държавата, независимо от законността на наказателното преследване, а когато то е незаконно, увеличават се вредните последици за обвиняемия. Неразумната продължителност на наказателното производство в тези случаи се констатира с оглед процесуалните факти, произвели началото на незаконното наказателно преследване и приключването му. В тази времева рамка вредите се преценяват конкретно и съгласно критериите визирани в чл. 26, ал. 2 от ЗОДОВ. В този смисъл, справедливо е неспазването на разумния срок от правозащитните органи да обосновава завишаване на глобално определеното обезщетение при незаконно обвинение. В този смисъл е и приетото в съдебната практика /Р № 532/24.06.2010г. по гр.д. № 1650/2009г. на ВКС, III ГО; Р № 16/17.05.2017г. по гр.д. № 2686/2016 г. на ВКС, III ГО; Р № 100/08.07.2019г. по гр.д. № 2682/2018г. на ВКС, IV ГО; Р № 12 от 30.04.2020г. по гр.д. № 1513/2019г. на ВКС, III ГО и др./. Въз основа на това разбиране се приема, че фактическият състав на основаниято по чл. 26 от ЗОДОВ се поглъща от иска по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ /споразумение по реда на Глава IIIа от ЗСВ с ищеца не е постигнато в случая/, поради което не следва да се постановява и отделен диспозитив по чл. 26 от ЗОДОВ. На това основание съдът приема, че предмет на разглеждане е един иск за обезщетение –

неимуществените вреди от незаконното наказателно производство се отнасят до един и същ времеви период и засягат едни и същи нематериални блага на ищеца. Прокуратурата е процесуалният субституент на държавата при реализиране отговорността по чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ на което основание в случая ищецът следва да бъде обезщетен, като се отчете и продължителният период на наказателно преследване, при нарушение по чл. 6, § 1 от Конвенцията.

Решението на ВРС по този иск следва да се ревизира съобразно изложеното.

В частта, с която е отхвърлен иск за обезщетение на неимуществени вреди понесени в резултат на нарушение на правото на разглеждане и решаване в разумен срок по чл. 6, пар. 1 от КЗПЧОС на ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, ведно със законната лихва върху присъдената главница, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на сума, която не е посочена в диспозитива, решението на ВРС е процесуално недопустимо, като постановено по иск без конкретна цена. В тази част решението на първоинстанционния съд следва да се обезсили.

По предявения иск за присъждане на обезщетение за имуществени вреди:

Предмет на претенцията за присъждане на обезщетение за имуществени вреди е платеното от ищеца в хода на образуваното досъдебно производство възнаграждение за защита и съдействие на адвокат.

Съгласно приетото в т. 1 от ТР № 6 от 06.11.2013г. по т.д. № 6/2012г. на ОСГК на ВКС, съдебни разноски за адвокатско възнаграждение се присъждат, когато страната е заплатила възнаграждението. В договора следва да е вписан начина на плащане – ако е по банков път, задължително се представят доказателства за това, а ако е в брой, то тогава вписването за направеното плащане в договора за правна помощ е достатъчно и има характера на разписка.

В конкретния случай е установено, че за защита по ДП, ищецът Р. Р., заедно със Св.Н. сключили с адв. С. К. договор за правна защита и съдействие от 05.03.2011г., съгласно съдържанието на който договорили възнаграждение в размер на 300 лв., а като платена отразили сумата от 100 лева, без в договора да е указан вида на плащането. В договора е отразена единствено платена сума от 100 лв., без да е посочен начин на плащане на същата – в брой или по банков път. Факта на реално плащане на претендираното адвокатско възнаграждение е изрично оспорен от ответника в отговора на исковата молба, поради което в тежест на ищеца е било да докаже пълно и главно оспорения факт. Доказване извън текста на договора за правна помощ и съдействие по делото не е проведено. Показанията на свидетелката Св.Н. в частта им сочеща на наличие на разписка за плащане на сумата, както и на плащане в брой са недопустимо събрани в нарушение на забраната по чл. 164, ал. 1, т. 1 от ГПК, поради което не са годно доказателство за релевантния факт сочещ начина на плащане на сумата от 100 лева по договора от ищеца и от самата свидетелка. Съображенията извлечени от момента на представяне на договора за правна помощ по ДП и извършените след този момент плащания от ищеца на адвоката, който не е имал възможност да ги нанесе

по договора са неиздържани. Ето защо и поради недоказан факт на реално плащане на претендираното адвокатско възнаграждение, претенцията за обезщетение на понесени имуществени вреди под формата на платено адвокатско възнаграждение в хода на производството по незаконното обвинение се явява недоказана по основание. Предявеният на това основание иск с правно основание чл. 2, т. 3 от ЗОДОВ е неоснователен и следва да се отхвърли. Обжалваното решение в тази част е неправилно, поради което следва да се отмени, като вместо него се постанови друго, с което искът да се отхвърли.

По възражението за погасяване на претенциите за лихви по давност:

Съгласно приетото в т. 4 от ТР № 3 от 22.04.2004г. т.гр.д. № 3/2004г. на ОСГК на ВКС отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи възниква от момента на влизане в сила на прокурорския акт за прекратяване на наказателното производство, т.е. от влизане в сила на акта, с който се признават за незаконни действията на държавния орган. От този момент държавните органи изпадат в забава, дължат лихва върху размера на присъденото обезщетение и започва да тече погасителната давност за реализиране отговорността на държавата.

Съгласно чл. 114, ал. 1 от ЗЗД давността започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо. Изискуемостта на лихвата за забава настъпва с всеки изминат ден. Това следва от разпоредбата на чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, съгласно която при неизпълнение на парично задължение длъжникът изпада в забава и дължи лихва за всеки ден от забавата.

В конкретния случай вземането за вреди е станало изискуемо от влизане в сила на постановлението за прекратяване на ДП спрямо ищеца - 19.07.2017г., от който момент ответникът е изпаднал в забава. С оглед заявеното от Прокуратурата на РБ възражение за погасяване по давност на вземането за лихви, въззивният съд приема, че то е основателно за тригодишен срок преди предявяването на исковата молба в съда, т.е. за периода от 02.11.2018г. до 02.11.2021г. Т.е. погасено по давност е само вземането за лихви, дължими преди тригодишния срок от предявяването на иска, поради което претенцията за лихва за забава следва да се уважи от 02.11.2018г., а за времето от 19.07.2017г. до 01.11.2018г. – се отхвърли като погасена по давност. Решението на ВРС следва да се ревизира и в тази част.

По частната жалба:

До приключване на устните състезания пред ВРС по делото не е представен договор за правна защита и съдействие, в който страните да са уговорили оказване на безплатна адвокатска помощ и съдействие в някоя от хипотезите по чл. 38, ал. 1 от ЗА. Представеният от процесуалният представител на ищеца договор за правна помощ и съдействие от 11.11.2021г., както и този от 18.05.2023г., в който е записано, че е договорено възнаграждение в размер на 1500 лв. в първия и 1000 лв. във втория по реда на чл. 38, ал. 2 от ЗА, са представени след приключване на устните състезания по делото, поради което и извън процеса не могат да се ценят като годни доказателства по делото. Ето защо правилно е обжалваното определение ВРС е приел, че претенцията за разноси под формата на адвокатско възнаграждение уговорено по реда на чл. 38, ал. 1 от ЗА е недоказана по

основание, като постановил изменение на решението в частта за разноските, присъждайки в полза на ищеца единствено разноски за държавна такса в размер на 11.46 лева.

По тези съображения частната жалба е неоснователна и следва да се остави без уважение.

При този изход на спора пред настоящата инстанция, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК ищецът има право на поискани разноски. Доказаният размер на разноските под формата на платена държавна такса е в размер на 30 лв., от които съразмерно с уважената част на исковите въззивникът има право на 14.15 лв. В този размер разноските за въззивната инстанция следва да се възложат в тежест на въззиваемата страна.

Мотивиран от така изложените съображения и на основание чл. 271, ал. 1 от ГПК, Варненски окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Прокуратура на Република България е осъдена да заплати на Р. М. Р. с ЕГН ***** сумата от **4000 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.11.2018г. до окончателното плащане на задължението

ОТМЕНЯ Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ е отхвърлен предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да му заплати разликата **над 4000 лв. до 5000 лева**, сума представляваща обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до 01.11.2018г.

И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ Прокуратура на Република България да заплати на Р. М. Р. с ЕГН ***** сумата от **още 1000 лв. /или общо 5000 лева/**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 02.11.2018г. до окончателното плащане на задължението.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която **на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ** е отхвърлен предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да му заплати разликата **над общия присъден размер от 5000 лв. до пълния предявен размер на иска от 10000 лева**, сума представляваща обезщетение за неимуществени вреди под формата на понесени болки и страдания – безпокойство, тревожност, притеснение и стрес в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението.

ОТМЕНЯ Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която **на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ вр. чл. 86, ал. 1 от ЗЗД** по предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за присъждане на законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди в размер на 4000 лева за периода от 19.07.2017г. до 01.11.2018г. **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВИ:**

ОТХВЪРЛЯ на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ вр. чл. 86, ал. 1 от ЗЗД предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за присъждане на законна лихва върху общото обезщетение за неимуществени вреди от незаконно обвинение в размер на 5000 лева за периода от 19.07.2017г. до 01.11.2018г., като погасен по давност.

ОТМЕНЯ Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която **на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ** Прокуратура на Република България е осъдена да заплати на Р. М. Р. с ЕГН ***** сумата от **50 лева**,

представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на заплатено възнаграждение на адвокат за защита и съдействие в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВИ:**

ОТХВЪРЛЯ на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ вр. чл. 86, ал. 1 от ЗЗД предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от **50 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на заплатено възнаграждение на адвокат за защита и съдействие в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която е отхвърлен предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата **над 50 лева до пълния предявен размер от 600 лева**, представляваща обезщетение за имуществени вреди под формата на заплатено възнаграждение на адвокат за защита и съдействие в пряка причинно следствена връзка с повдигнато на 16.01.2012г. срещу него обвинение в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. ал. 1 от НК, а на 10.02.2012г. с повдигнато ново обвинение в извършване на престъпление по чл. 210, ал. 1, т. 2 и т. 5 от НК по водено ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, образуваното наказателно производство по което е прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението.

ОБЕЗСИЛВА Решение № 1413 от 27.04.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав **В ЧАСТТА**, с която **на основание чл. 2б, ал. 1 от ЗОДОВ** е отхвърлен предявеният от Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Прокуратурата на Република България иск за осъждане на ответника да заплати на ищеца обезщетение за неимуществени вреди, понесени в резултат на нарушение на правото на разглеждане и решаване в разумен срок по чл. 6, пар. 1 от КЗПЧОС на ДП № 14-183/2010г. по описа на РУП Несебър, пр.пр. № ТОН 3245/2009г. по описа на РП-Бургас, ТО Несебър, изразяващи се в преживяни стрес, душевни

болки и страдания в причинна връзка с бавното и неефективно разследване и неосъществяване на контрол от страна на наблюдаващия прокурор по соченото ДП, ведно със законната лихва върху сумата, считано от считано от 19.07.2017г. до окончателното плащане на задължението.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ частна жалба на Р. М. Р. с ЕГН ***** срещу Определение № 7848 от 28.06.2023г. по гр.д. № 15878/2021г. по описа на ВРС, 14-ти състав, с което на основание л. 248, ал. 1 от ГПК е изменено Решение № 1413 от 27.04.2023г. в частта относно разноските като присъдените в полза на ищеца разноси съразмерно с уважената част на исковите вместо 584.58 лв. са намалени на 11.46 лв. – за държавна такса.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК Прокуратурата на Република България **ДА ЗАПЛАТИ** на Р. М. Р. с ЕГН ***** сумата от **14.15 лева**, представляваща съдебни разноси за въззивна инстанция.

РЕШЕНИЕТО в частта по предявения иск за присъждане на обезщетение на неимуществени вреди с цена на иска 10 000 лева подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в едномесечен срок, който за страните започва да тече от получаване на съобщението за постановяването му, на основание чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

На основание чл. 7, ал. 2 от ГПК преписи от решението да се връчат на страните по делото.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____